

Bătrânul, Ceaușescu și planul

În casa aia a lui n-aveai loc să întorci o bășină, chiar așa îi spusese. Și Relu a dat din cap că da, că are dreptate, dar că ce poate el să facă. I-a spus ceea ce i-a spus dintotdeauna: „Rău ai făcut că ai plecat!“. A dat din cap că da, că rău făcuse că plecase, dar că nu s-ar fi întors nici să-l poleiască cu aur. I-ar fi lăsat totul, fără locul de la cimitir. Dar el nu și nu. Încăpățânat ca mă-sa, ca tot neamul Teslarilor, pe care, când îi apucă, îi apucă. „Trebuia să-i zici că scoți curul pe geam când ai o bășină!“, l-a sfătuit Vastița, după plecarea bătrânului. Relu nu i-a zis nimic, a lăsat-o să vorbească singură. Ca televizorul. S-a dus La Maiorul să tragă o Săniuță. S-a dus agale. Bătrânul n-a mai trecut pe la ei. Pe la soră-sa trecuse, i-a spus când s-au întâlnit în piață. Îi mai aducea câte ceva, dar nu numai de asta venea. Mai era vorba de niște procese, niște pământ. „O să vină vremea când o să-ți pară rău, ascultă-mă pe mine!“ Și Relu a dat din cap că da, că va veni, probabil, o astfel de vreme. Vastița nu se arătase, stătea înghesuită în bucătărie. Dar nici el n-a întrebat nimic, de parcă nici n-ar fi știut că Relu e însurat. Știa că din bucătărie se aude tot ce spune,

așa că și-a deșertat tot sacul. Ca să audă și Vastița, să nu creadă că se ascunde de ea. Dar cum de încăpea Vastița în bucătărie? Îl pufni râsul. Și-i trecu prin minte că o fi stând cu fundul pe geam afară, pe geamul de la bucătărie. S-o creadă ea că nu aflase cum l-a comentat după ce a plecat. Vica îi spunea tot, așa o obișnuise de mică. Vastița, cea care se făcuse cât o scroafă de când era cu Relu. „O duce bine, nimic de spus!“, vorba Vicăi. Făcuse niște buci de n-aveai loc să te încalți. Prostul de Relu muncea și jumătate de bani îi aducea acasă. Ea îi scotea ochii că din când în când mai trage o vodcă. Tramvaiul opri brusc, săltându-i înaintea. Apoi porni la fel de brusc. Cineva zise că vatmanul e tâmpit, că parcă ar căra cartofi. Cineva de lângă el. Un ins mărunțel, cu venele de pe gât groase de-un deget și cu un basc vișiniu pe cap. Doamna îi spusese că are cinci stații, dar acum uitase numărătoarea. Mai sus de Fabrica de Lapte? Probabil că era bolnav, de avea niște vene așa de groase. Și măcar de-ar fi fost gras, dar așa sfrijit... Mirosea a brânză. Insul mărunțel îl anunță că-i curge ceva din geantă. Atunci îi spuse că are niște caș proaspăt și că se scurge zerul. Mărunțelul dădu din cap că pricepe și întinse binevoitor cu piciorul pata de zer pe podeaua tramvaiului. I-ar fi dat o felie de caș, dar nu avea cu ce să o taie. Poate că venele se umflaseră în așa hal de poftă, ca țâțele la gravidă. Și apoi, trebuia să coboare. Acum știa exact unde se află. O hurducătură a tramvaiului îi aminti de calea ferată care venea pe lângă Plafar, traversa șoseaua și intra după niște dâmburi în

iarbă. Parcă Relu îi spusese că se oprește undeva în spatele Uzinelor Textile Moldova. Așa îi cursese și în autobuzul în care venise de la țară. Zerul. O cucoană strâmbase din nas. Voia să deschidă geamul. Mirosea șervețele parfumate. Lui îi plăcea mirosul de brânză. Și de oaie. Doar toată viața numai cu asta se ocupase: cu păscutul și cu mulsul. Acum îl cam dureau degetele. Mai ales pe frig. Îl dureau toate oasele și-l cam furau ciobanii tineri. Nu mai avea încredere în nimeni. Cum întorceai capul, cum te furau. Altădată, geanta nu i s-ar fi părut atât de grea. O puse jos, pe iarba prăfuită din fața Fabricii de Lapte. Se udase de zer și pe pantaloni. Nu mai avea mult. Îi deschise chiar Relu, negru ca ducă-se pe pustii. Tocmai venise de la serviciu și, fiindcă se spărsese o țeavă, n-a avut parte de apă caldă. Lucra la IATC. „Sunteți actor?“, l-a întrebat cineva mirat în tren. „Nu!“, a dat din cap că nu. „Atunci?“, a insistat doamna între două vârste, strângându-și ziarul, ca și cum ar fi așteptat o poveste lungă, plină de peripeții. I-a spus că-i muncitor la Întreprinderea de Articole Tehnice din Cauciuc sau, cum îi spune lumea, Fabrica de Cauciuc. Făceau cauciucuri? „Nu.“ La vizita bătrânului nu se așteptase, îi spuse să între. Se auziră câteva zdupăieli. Vastița se introduse în bucătărie. „Ți-am adus niște caș proaspăt, bagă-l în frigider!“ Apoi adăugă: „Vezi că curge. Tot drumul a curs!“ Nu pricepea de ce venise bătrânul, cum de trecuse pe la el. El de Vastița nu se mai putea despărți. De întors, n-avea de gând să se întoarcă. Nu se putea despărți, fiindcă nu se putea despărți. Și gata!

„Am auzit că ai avut necazuri! mormăi bătrânul.“ Îi întinse un scaun și îi spuse că-l lasă puțin singur, trebuia să facă duș. „Altfel nu se mai duce nici cu cărămida.“ În bucătărie se auzi o oală trântită. În baie, apa de la duș. Bătrânul cuprinse cămăruța într-o privire și fu, din nou, de acord că nu aveai unde învăța o bășină. Blocul era din plăci de beton și se fisurase la încheieturi. Un bloc de garsoniere amărâte. N-ar fi stat în așa o chichineață nici să-l poleaiască cu aur. Măcar de-ar fi fost una mai mare, 'tu-i damigeana mă-sii, ca la Vica. Acolo, când rămânea peste noapte, nu trebuia să doarmă nimeni pe jos. Ionică, cică, stătea mai bine. Nu a ajuns pe la el, la Lugoj, dar i-a spus Vica. A făcut școala profesională acolo și acolo a rămas. S-a însurat cu o Ană Lugojană de pe la Vaslui, confecționeră, câștigau bine amândoi. Pe Relu ar fi vrut să-l țină la oi, să-i lase pământul, casa, tot. Toată viața a tras de țâța oii, a îndurat frig și a stat la stână. I-au mâncat și urechile. La urma urmei, altfel vorbind, poate era mai bine într-o garsonieră, oricât de amărâtă, decât la stână, când dă ploaia, glodul sau frigul. Poate... Relu reveni mult mai alb și mai vesel. Scoase o sticlă de vodcă și turnă în pahare. „Am auzit că ai avut un necaz!“, mormăi bătrânul. Relu dădu din cap că da, așa este, avusese un necaz. Bătrânul știa de la Vica. Vica aflase de cine știe pe unde. Un accident. Era cât pe ce să se curețe. Accident de muncă. Lumea vorbea că nu fusese accident-accident, ci... mă rog... alții ar fi vrut să-l... „Dar ce au, Vico, cu el?“ „Cine știe, cu șomajul ăsta... cu interesele... a scăpat ca prin urechile

acului.“ „L-a avut Dumnezeu în paza lui că l-a ferit, Vico!“ „Da, numai că lumea spune că cineva l-ar fi aruncat. Și dacă nu... accident și gata! mai poți să mai spui ceva?“ Dar Relu tăcu. Turnă în pahare din nou. „Ce-i asta?“, întrebă bătrânul. „Vodcă!“ „Nu seamănă cu rachiul de sfeclă.“ Relu dădu din cap că nu, nu seamănă cu rachiul de sfeclă. Apoi întrebă ce mai e pe la țară. Bătrânul se luminează și dădu paharul peste cap. Pe la țară treburile erau complicate, nu se puteau spune într-un cuvânt, două. Relu turnă. Îmbătrânise și ciobanii tineri îl furau. Cum întorcea capul, cum îl furau. Vindeau brânză fără știrea lui. A aflat în sat. Era tot mai obosit în ultima vreme. Și visa urât. De vreo câteva ori a visat același vis. Îl bat tot felul de gânduri. Și-a făcut ceai de roiniță, cu levănțică și lemn galben, dar tot degeaba. Nu trecuseră trei săptămâni de când i s-au prăpădit două oi. Era al lui Bostan rândul, Valerică. Cât are, cînșpe-șaișpe ani. S-a supărat că nu i-a cumpărat țigări și i-a lăsat oile de izbeliște, s-a dus în sat după țigări. Două oi s-au înecat în mlaștină. Relu turnă. Nu mai avea răbdare la muls și îl dureau degetele. După cînșpe-douăzeci de oi îi amorțeau degetele, nu le mai simțea. Mai lăsa lapte în țată și e rău, e rău de tot. După aceea oaia dă lapte mai puțin. Îi amorțea mâna până la cot. Nu mai avea vlagă. A murit și Boieru. Ținea la Boieru. Îl avea de când erau ei mici, îl mai ținea minte? Relu dădu din cap că *da*, îl mai ține minte. Și lumea îl vorbea de rău. Cel puțin unii. Așa i-a ajuns lui la urechi. Că-i prea bogat... Că are oile cele mai grase și mai bune...